

Když neberou aneb magie nymfování

„šuplík“

Znáte je, vyvolence bohů! Přijdou k vodě, navážou nymfu a právě tam, kde jste si mohli oči vyhledět, nespatrii svými drahými polarizačními brýlemi ani šupinu, tam si doslova přepočítají ryby a z těch největších si pak vyberou. A to, prosím, v době, kdy je voda, jak říkáme „mrtvá“, když ryby neberou! Zkusme se těmto muškařským mágům podívat tak trochu pod prsty. Bude to rozhodně lepší, než se tiše užírat závistí nad jejich tak zvaným rybářským štěstím.

Je to opravdu jen a jen rybářské štěstí?

Vymezení problému

Najít a pozorovat ryby v době, kdy aktivně vyhledávají potravu, ať již při dně, ve vodním sloupci nebo kdy sbírají z hladiny, není pro zkušenějšího muškaře nic nesnadného, a kdo trávil svůj čas od dětství u vody, dokáže „číst vodu“. Chování ryb při lovu a sběru jejich přirozené potravy mu dokonce i napoví, s jakým typem mušky asi bude úspěšný.

Ale co s rybami v době, kdy nejsou potravně aktivní? Máme šanci je vůbec objevit, natož je chytit? A právě zde je ten rozdíl mezi námi „průměrnými“ a těmi „vyvolenými“. Oni to totiž dokážou!

Rozpoznat rybu stojící relativně nehybně i v mělké prohlubni nehlubokého toku je díky jejímu ochrannému zbarvení někdy věc opravdu obtížná, tak trochu dar od Boha.

Nahlédneme, že to vedle pozorovacího talentu, oka vytrénovaného pro významný detail (linie hrany ocasní ploutve, hřbetní ploutev, pohyb žaber), chce velmi dobrý zrak. Ten je tedy podmínkou nutnou, ne však dostačující. Strategie ulovení ryby - znova zdůrazňuji ryby, která *není potravně motivovaná*, pak musí být založena na jejím vydráždění k **reflexivnímu uchopení mušky**.

Vidění

Pro vidění je důležitý *kontrast jasu*. Bez nároků na přesnost si tento pojem lehce ozřejmíme příkladem textu napsaného bílou křídou na černé rovnoměrně osvětlené tabuli. Čistý text právě díky kontrastu jasu bílých písmen a černé tabule nedělá žádné potíže. Situace se samozřejmě zhorší, bude-li například v místnosti šero, tabule se bude lesknout a podobně. Ovšem ryba stojící u dna, využívající případný stín, rozvlněná hladina odrážející světlo do našich očí, to je pro nás - vrátíme-li se k našemu příkladu - informace napsaná černou křídou do komína.

Kvalita vidění

se v oftalmologické praxi hodnotí pomocí *zrakové ostrosti* (tzv. vízus, V). Snad každý uviděl v ordinaci lékaře tabulku s optotypy, sloužící ke kontrole naší zrakové ostrosti. Zde bychom se dozvěděli, že vedle lidí s normální a sníženou zrakovou ostrostí ($V=1$, $V < 1$), jsou vedle nás lidé s mimořádnou zrakovou ostrostí ($V > 1$). Jsou-li navíc mladí a jejich oční pupila jim umožňuje dosáhnout velké hloubky ostrosti, jejich zrak se rychle adaptuje, pak tu máme ty vyvolené, kterým jen těžko můžeme konkurovat. Smiřme se tedy s faktem, že pro nymfování nablízko, „na viděnou“, existují individuální meze zrakové dispozice každého muškaře. Podobné individuální *sluchové rozdíly* jsou přece běžné! Hudbu snad máme všichni rádi, ale ne každý je nadaný hudebním sluchem. A těch s absolutním sluchem je skutečně poskrovnu.

Taktika lovu

Ulovit na umělou nymfu rybu v době její potravní aktivity, tedy kdy *aktivně vyhledává potravu*, je téměř vždy možné a míra naší úspěšnosti bude v porovnání s „ostrovidy“ srovnatelná. Správná volba nymfy a taktiky lovu tu přirozeně hrají velkou roli, avšak na toto téma již bylo popsáno papíru dost. Soustředíme se na otázky související s pravděpodobností úlovku *mimo období potravní aktivity*.

Autor knihy *Nymph Fishing in Practice*, Oliver Kite, často předváděl svým žákům a obdivovatelům, jak uloví pstruha nebo lipana na holý háček. Kouzlo - jak jinak - spočívalo v taktice lovu. Krátkou šňůrou a relativně dlouhým návazcem přivedl háček oživovaný krátkým potažením až těsně k tlamce ryby a vyprovokoval ji k reflexivnímu uchopení nástrahy. I se svou malou zatíženou nymfou (jeho favoritem byla zatížená nymfa Bažantí ocas podle Sawyera) chytal většinou stejně. Pro příklady nemusíme až do Anglie. Ve velmi hodnotném příspěvku ze semináře v Karlových Varech (1995) píše Zdeněk Kocáb o své taktice lovu lososovitých s nymfou nablízko. Rovněž on přímo sleduje rybu, přesně navádí nymfu těsně před rybu a krátkým potažením ji vyprovokuje k záběru. Kdekdo známe ze svého okolí někoho, kdo k podobné taktice došel a je nadmíru úspěšný.

Reflex

Hovoříme o reflexu. Reflex je podnět, který *nemá prahovou hodnotu*, na rozdíl od podnětů, které provázejí jednotlivé fáze standardního potravního jednání. Tyto podněty mají podle okolností různě vysokou prahovou hodnotu. Platí, že čím vyšší je prahová hodnota podnětu, tím obtížněji k reakci ryby na podnět dochází. A naopak. Reflex se uskutečňuje, jak by řekl elektrikář, „zkratem“ po tzv. reflexním oblouku. Tento záběr ryby na naši nymfu je tedy zkratové jednání, neboť, jak jsem již řekl, ryba v čase, kdy není potravně motivovaná, podnět aktivně nevyhledává.

Shrnutí

Obě podmínky úspěchu lovu ryb na nymfu v době *mimo potravní aktivitu* máme nyní pohromadě:

- Výjimečný lovecký zrak, abychom vůbec rybu našli, kontrolovaně k ní svou mušku přivedli (prakticky až do přímého kontaktu),
- vyvolali dráždivým pohybem nymfy reflexivní jednání ryby - záběr.

Zásek již můžeme zvládnout. Běl tlamky při záběru (opět kontrast jasu!) nám vydá jasný signál, abychom vzápětí po zavření rybích čelistí zasekávali.

Udice pro nymfování zblízka

Prut

Vydeme-li ze zmíněné taktiky lovu, nahlédneme, že nároky nebudou vybočovat z běžných požadavků na prut pro běžné nymfování. Spíše naopak; budou se blížit tomu, co bychom dnes mohli nazvat „univerzálním“ muškovým prutem. Tedy prut spíše delší (260 - 290cm), pokud možno prut s progresivní akcí, v třídě AFTMA 5 - 6.

Šňůra

by měla odpovídat třídě prutu; a protože tento způsob lovu nevyžaduje daleké hody, nemusíme z volby šňůry dělat žádnou vědu. Vesměs se jedná o hody krátké, proto šňůra vyšší třídy AFTMA, než by odpovídala prutu, bude spíše výhodou.

Návazec

Stručně řečeno: Návazec spíše delší než kratší (kolem 300 cm) s delší špičkou než je zvykem, a raději z měkčího materiálu.

Polarizační brýle

bohužel, všechny naše problémy s „viděním do vody“ neřeší. Samozřejmě z velké části odstraní odlesky oslňující naše oči, ale na druhou stranu ty neutrálně šedé brýle snižují kontrast jasu a jsou-li navíc i jen jemně poškrábané, (jak je u brýlí z umělé hmoty téměř pravidlem), zhoršují i ostrost vidění. Jen nepoškrábané jantarově žlutě tónované polarizační brýle dovolují lepší rozlišení tvarů a stínů při nízkém stupni osvětlení.

Závěr

Kdo dočetl až k tomuto závěru se zcela určitě zeptá: K čemu mi takový příspěvek je, patřím-li mezi ty vynikajícím zrakem neobdařené, patřím-li již do kategorie muškařů - seniorů, kdy je má zraková dispozice stářím zhoršená?

Přiznávám, že jsem byl v pokušení odhadnout obecnou míru úspěšnosti borců s nadprůměrnými vlastnostmi zraku v porovnání s námi, méně šťastnými. Včas jsem si však uvědomil, že muškaření je ještě o něčem jiném, než je „výřad“ - plný koš. Vždyt přece pro pocit štěstí je rozhodující kvalita a intenzita prožitků, radost z „bytí“ s naší milovanou řekou, pocit sounáležitosti s přírodou,

Odvrhněme závist!

]